

Z P R A V O D A J

Číslo:

66

Ročník:

2007

SPOLEČNOST SBĚRATELŮ ČESKOSLOVENSKÝCH KNIHTISKOVÝCH ZNÁMEK

Zpravodaj společnosti sběratelů československých knihtiskových známek je neprodejnou tiskovinou, vydávanou pouze pro vnitřní potřebu členů společnosti. Je vydáván nepravidelně, nejméně 2x do roka. Za redakční úpravy odpovídají a na přípravě se podíleli členové společnosti. Rukopisy, články, připomínky, nové poznatky či jinou korespondenci posílejte na adresu: Radovan BANERT, Trávníčkova 1765/7, PRAHA 5 - Stodůlky, 155 00, tel.: 251 619 478, e-mail: banert@seznam.cz

OBSAH

Obsah.....	str. 2
Žádost.....	str. 2
Informace vedení společnosti.....	str. 3 – 4
Studie na příští rok: Hol. 5h modrá, OR 100h hnědá.....	str. 5 – 6
Studie OR 40 TD10, ...	str. 7
Studie OR 50h zel. 1TD tete-beche.....	str. 8
HRADČANY 20h kresba „e“, výplatní známky a dopisnice.....	str. 9 – 10
Hol a OR, souhrn poznatků o chybějících otvorech.....	str. 11 – 14
OR 40h typ II ZP60 – 9. var. retuše lip. Lístků.....	str. 15 – 16
OR 50h zel. – Označení tiskových desek 19 až 22.....	str. 17 – 19
OR 50h zel. – Odehylna v kresbě.....	str. 20 – 21
DOPLATNÍ 1919-1920 – Nové poznatky u 400h.....	str. 22
DOPLATN9 1919 250h oranžová – Opravy.....	str. 23
Nález falešného razítka Královské Vinohrady 1.....	str. 23 - 24

ŽÁDOST

Prostřednictvím našeho člena p. Pavla HRUBÉHO se na nás obrátil s prosbou mladý začínající sběratel Jan BAROŠ z Frýdlantu nad Ústavicí, Ondřejovická 1033, tel.: 605 308 917, že by potřeboval pro začátek se sbíráním poštovních známek pomoci, respektive jestli by mu mohl někdo bezplatně přenechat nějaké levné obyčejné známky. Zajímá se o ČSR – Hradčany i další emise. Rakousko a Protektorát. P. Hrubý mu již své přebytky poskytl k dispozici, ale potřebuje toho ještě více. Je zákem páté třídy a příští rok v únoru by rád něco sestavil na školní výstavu. Jestli se najde někdo ochotný, tak ať se mu ozve na výše zmíněných kontaktech.

POZVÁNKA

Podzimní setkání členů Společnosti knihtisku se uskuteční 1. prosince v 9,30 hod. v zasedací místnosti Agropolu, Praha 1, Opletalova 4, první patro. Výstupní stanice METRA je MUZEUM.

Přítomni budou jako obvykle předsedové jednotlivých pracovních skupin a znalci pro knihtisková vydání známek. Setkání můžete rovněž využít k nabídnutí svých přebytků nebo získat chybějící známky do svých sbírek.

DO ROKU 2008

Vzhledem k připravovaným úsporným opatřením, s nimiž Vás seznámíme v příštím zpravodaji, zůstává výše členských příspěvků stejná jako v uplynulém roce:

- pro členy do 70 let vč.	Kč 60	Sk 70
- nad 70 let	Kč 50	Sk 60

V příštím roce budou vydány dvě specializované příručky:

Holubice 5 h modrá v rozsahu cca 50 stránek za Kč 70 nebo Sk 85 (č.59)

Osv. republika 100 h, TD 5, v rozsahu cca 40 stránek za Kč 50 nebo Sk 60 (č.60)

Členské příspěvky a úhradu za objednané specializované příručky odešlete přiloženou složenkou. V levém dolním rohu poukázky „C“, ve zprávě pro adresáta, uveďte pořadové číslo příručky.

Peníze můžete však předat přímo na setkání členů dne 1. prosince (viz pozvánka) hospodáři J. Moravcovi, případně kterémukoliv z členů vedení SKZ. Úhrady proveďte do konce ledna 2008, abychom měli prostředky na zaplacení tisku a odeslání příštího zpravodaje.

Na Slovensku objednávky i úhrady provádějte jako dosud prostřednictvím pana J. Píši, Brezová 7, Piešťany 92101

Vedení Společnosti

SPOLEČNOST SBĚRATELŮ
KNIHTISKOVÝCH VYDÁNÍ ČS. ZNÁMEK

HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2006

	PŘÍJEM	VÝDEJ	ZŮSTATEK
Převod z roku 2005			5. 578,50 Kč
1-1H členské příspěvky a studie	22.040,-		27.618,50
2 tisk Zpravodaje č. 63		3924,-	23.694,50
3 pronájem místnosti		714,-	22.980,50
4 cestovné Kašpar – Pardubice		92,-	22.888,50
5 cestovné Hamr – Soběslav		100,-	22.788,50
6 cestovné Chudoba – Liberec		110,-	22.678,50
7 poštovní ceniny 3 x		2415,-	20.263,50
8 poštovné		22,50	20.241,-
9 obálky		170,-	20.071,-
10 kancelářské potřeby 2 x		70,-	20.001,-
11 obálky		300,-	19.701,-
12 tisk studií č. 54, 55, 56		7254,-	12.444,-
13 poštovní ceniny		1155,-	11.289,-
14 obálky + lepidlo		273,50	11.015,50
15 odměna Banert		1000,-	10.015,50
16 odměna Látal		1000,-	9.015,50
17 odměna Moravec		1000,-	8.015,50
18 tisk Zpravodaje č. 64		2681,-	5.334,50
19 pronájem místnosti		714,-	4.620,50
20 poštovní ceniny		2238,-	2.382,50
21 poštovné		18,-	2.364,50
22 cestovné Kašpar – Pardubice		96,-	2.268,50
23 cestovné Hamr – Soběslav		100,-	2.168,50
24 cestovné Chudoba – Liberec		140,-	2.028,50
25 občerstvení		50,50	1.978,-
26 kopie pro Zpravodaj č. 64		48,-	1.930,-
27 odměna za studii č. 53 – Moravec		636,-	1.294,-
-----			
celkem	27.618,50	26324,50	1.294,- Kč

Vzhledem k nevalné finanční situaci se vedení společnosti rozhodlo hledat levnější tisk a distribuci Zpravodaje a Specializovaných studií. Hlavně jde o udržení členských příspěvků na nynější výši. O dalším vývoji vás budeme informovat v jarním zpravodaji.

Vedení společnosti.

Nová studie Holubice 5 h modrá – 1. tisková deska

Prostudováním velkého množství balíčkového materiálu, bloků známek a kompletních stokusových přepážkových archů byly získány nové poznatky o vadách vyskytujících se v různých obdobích tisku známek z této desky, které doplňují původní studii vypracovanou J. Chvalovským.

Nově vydávaná studie v rozsahu 48 stránek a zpracovaná kolektivem autorů (K. Paděra, J. Moravec aj. Kašpar) obsahuje kromě 26. popisů nových nálezů také téměř 300 obrázků. Nové poznatky tak sběratelům umožní zařadit do sbírky další známky s vadami, které až dosud nebylo možné identifikovat podle známkových polí a tiskových desek.

Autoři

Odesílání zpravodajů a studijních příruček – změna

Za účelem zjednodušení práce a dosažení finančních úspor budou členové naší Společnosti dostávat zpravodaj spolu s objednanými studijními příručkami v jedné obálce.

Zásilky budou odesílány i nadále čs. poštou jako hromadné zásilky s použitím poštovních frankotypů a nikoliv s vylepenými známkami. Podobně budou odesílány zásilky obsahující jen zpravodaj.

Vedení SKZ

Koupím korespondenční lístky se známkami Osv. republika 50 h zelená.

Mám zájem jen o kvalitní nepoškozené kusy (nepotrhané, nezlámané, bez otvorů děrovačky apod.). U běžných kusů platím cenu katalogu, u vybraných pak cenu dle dohody.

J.Chvalovský, Sobínská 681
614 Praha 6, 16100.
Tel:235301798

Společnost knihtisku vydává studii TD.7.100h hnědá OR.

Společnost knihtiskových známek vydává studii 100h hnědá OR, VII. tisková deska. Tato studie obsahuje na 35ti stranách jak obrázky jednotlivých vad na známkových polích, tak i souhrnný registr včetně popisu příslušných známkových polí. Deska má v pravém dolním rohu vedle sté známky v horní části v ochranném rámu vepsanou číslici (5). Je prokázáno, že známky uvedené desky mají hřebenové zoubkování 14 i řádkové 13 3/4. Tato zoubkování byla použita i na známkách s přetiskem DOPLATIT. S jistotou nelze zatím prokázat výskyt nezoubkovaných známek této desky (doposud se mi nepodařilo sehnat průkazný doklad).

Tuto studii lze objednat u vedení naší společnosti jak písemně tak i osobně na některé příští schůzce naší společnosti.

Stále hledáme spolupracovníky k dalšímu zpracování jednotlivých desek této hodnoty, nebo alespoň zapůjčení bloků, pásků popřípadě celých přepážkových listů některých dalších hřebenových desek.

Ještě jednou OR 40 TD 10 – její doplněné a opravené vydání.

Od vydání Vnitřní studie Společnosti sběratelů čs. knihtiskových známek v roce 2001, týkající se tiskové desky 10, byly dalším studiem získány poznatky, které ve stávající studii ještě nejsou zahrnuty.

Na základě těchto nových znalostí bylo nutno přehodnotit některé závěry, uvedené v této studii a provést v obrazové i textové části korekce, které jsou již v souladu s novými zjištěnými poznatky.

Tak například problematika ochranných rámu byla objasněna až nálezem existence 11. TD. Pro zoubkování desáté tiskové desky byl použit perforační hřeben 14 který nevykazuje žádné odchylky v zoubkování (nevyrovnané řady). Známky vytištěné z TD 10 nemají vždy zdařilé proleptání všech pěti bodů v dlani pravé ruky atd.

Další změnou jsou poznatky u ZP 5.47,61 – retuše. Na černotiskové kopii TD 10 uložené v Poštovním muzeu, jsou již známy jen retuše. Vzhledem k tomu, že pro účely PM byly ukládány archy z počátku tisku, lze předpokládat, že retuše na těchto ZP byly provedeny již před počátkem tisku a nemohou se tedy známky z uvedených ZP vyskytovat s původními vadami.

Na TD 10 se mimo původní VN vyskytuje dalších 14 dodatečných vad negativu, které jsou i na dalších dvou deskách – na TD 9 a 11. Na předchozích TD se tyto vady ještě nevyskytovaly. Právě tyto dodatečné vady negativu vedly k některým omylům při rozlišování TD 10. K zařazení známek na TD 10 svádí také barevný odstín, který je dosti podobný známkám z jiných tiskových desek z tohoto období. Ale i známky z poštovního použití v roce 1921 mají navíc i velmi podobnou charakteristiku tisku, proto je nutno při určování této TD přihlížet k více faktorům, aby nedocházelo k záměně v určení TD.

Skutečnost, že bylo dosud rozpoznáno na desáté tiskové desce 94 ZP, byla podnětem k přepracování stávající studie a vydání studie nové, ve které jsou již zahrnuty všechny poslední poznatky k této tiskové desce. K rozlišení jednotlivých ZP obsahuje 222 obrázků vad.

Studie již byla dokončena a bude zájemcům k dispozici za cenu 40 Kč na příští schůzce, tj. 1. prosince t.r. Členové naší Společnosti sběratelů čs. knihtiskových známek, kteří se nemohou zúčastnit schůzky a budou mít o novou studii zájem, bude jim zaslána na dobírku. (Cena příručky + poštovné). Psát mohou na adresu

Frant. Hroch
Revoluční 10 a
787 01 Šumperk

Nová studie známek Osv. Republika 50 h zelená – 1. tisková deska protichůdných dvojic tete-beche.

Dosud nepublikovaná studie v rozsahu 20ti stránek formátu A5 obsahuje kromě základních informací o sestavení jednotlivých známek v třicetiblocích desky také nové poznatky o odchylkách v ochranných rámech a v zoubkování vodorovných i svislých řad.

V druhé části je popsáno přes 200 odchylek nalezených na jednotlivých známkových polích, doplněných o 75 jejich vyobrazení, plus obrázky nově zjištěných vad sestavy, kterých je již šestnáct.

Studie bude k dispozici 1. prosince na setkání členů Společnosti knihtisku (viz pozvánka) a její cena bude 50 Kč. V případě zaslání poštou Kč 70 (možno uhradit v platných známkách).

.. -

Kromě známkového materiálu, pocházejícího z 1. tiskové desky mám ještě velké množství známek, rovněž s ŘZ 13 $\frac{3}{4}$, které mají odlišné vady než známky na popsaném archu uloženém v Poštovním muzeu. Shodné nejsou také odchylky existující ve vnitřních ochranných rámech a odchylky v zoubkování. Tyto známky pochází nejspíše z druhé desky TB.

Z výše uvedených důvodů se opět obracím na sběratele s prosbou o spolupráci a jsem ochoten pomoci při identifikaci známek s ŘZ 13 $\frac{3}{4}$. Můžete využít níže uvedených možností spojení. Adresa: Sobínská 681/5, 164 Praha 6, 16100, tel: 235301798 nebo e-mail : jchvalovskv@seznam.cz

Zájem mám především o úzké a široké protichůdné dvojice známek, nebo bloky či pásy. Nemusí to být originály známek, **stačí jejich černobílé reprodukce ve čtyřnásobné velikosti**. Pro lepší čitelnost kontur doporučuji obraz o jeden stupeň zesvětlit. Protože k identifikaci je třeba využít i odchylek v zoubkování, **je třeba pod zoubkování dát černou podložku**.

Za spolupráci předem děkuji.

J. Chvalovský

Hradčany 20 h kresba e“. Výplatní známky a dopisnice.

Rád bych doplnil článek pana Michalíka o deskové vadě hodnoty 20 h „e“ z našeho Zpravodaje č. 64. Známa desková vada na 8.ZP II. TD „přerušovaný oblouk pod 6. listem“ se vyskytuje na všech tiskových deskách a je tedy vadou sekundární, to je vadou která je na skleněném negativu. Na II. tiskové desce je navíc na části nákladu popisovaná vada „vyštípnutý horní rám nad písmenem Š“.

Desková vada se vyskytuje i na dopisnicích se známkou 20 h v kresbě „e“ a to na obou jejich provedení, s monogramem – CDV 18 a se znakem – CDV 22. Nevyskytuje se na známkách dopisnic do USA - CDV 16, které byly tištěny z jiných než známkových štočků.

Štočky pro tisk známek na dopisnice byly skutečně získány rozřezáním tiskových desek. Nutno však ale podotknout, že pro získání těchto štočků byly rozřezány jiné tiskové desky než ty, které byly použity k tisku známek. Šlo o další dvě tiskové desky, které můžeme označit jako III. a IV. Celý otisk III. TD (nebo IV.) je uložen v Poštovním muzeu v Praze. Má na všech známkových polí 4. spirály I. typu (otevřený), tedy takové jaké jsou na známkách vytištěných na dopisnicích.

Právě skutečnost, že na známkách dopisnic je 4. spirála v I. typu vylučuje použití tiskových desek použitých k tisku známek (po jejich rozřezání) k tisku známek na dopisnice. I. typ 4. spirály je ponechán pouze na I. TD u ZP 9. a 34., tedy zmiňovaná vada na 8. ZP II. TD, „přerušovaný horní rám nad písmenem Š“, se nemůže vyskytnout na dopisnici.

Na černém tisku uloženém v Poštovním jsou nejen 4. spirály v původním neopraveném stavu, ale i další odchylky, které vznikly až opravným zásahem rytce. Jde o uzavření horního obrysu vějíře pravé holubice a opravu levé příčky na některých známkových polí. Stejně tak na něm chybí oprava pravé příčky a další.

Obdobná situace byla i u dalších celin. Pro tisk známek 5 h na telegram CTU 1 byly použity rovněž štočky získané rozřezáním další tiskové desky. Stejně tak i pro tisk známek 10 h na poštovní průvodky byly pro získání štočků rozřezány další tiskové desky, které nebyly použity k tisku výplatních známek. Jedinou výjimkou jsou dopisnice se známkou 15 h. Pro získání štočků pro dopisnice byly rozřezány dvě tiskové desky, tedy VII. a VIII, při čemž jedna z nich, kterou označujeme jako VII. byla krátce použita k tisku výplatních známek. Ta však byla na rozdíl od rozřezaných tiskových desek 20 h rytcem opravena.

I. TD – ZP 7.,8.,9. – na 9. ZP II. typ 4. spirály (známka dolepena.

II. TD – ZP 7.,8.,9. – na 9. ZP II. typ levé příčky.

Černotisk III. (IV.) TD – ZP 7., 8. 9.

Dopisnice CDV 18 s vytištěnou známkou z 8. ZP.

Hamr František

Souhrn poznatků o chybějících otvorech ve svislém a vodorovném zoubkování známek Holubice a Osv. republika.

V předchozích vydáních zpravodajů jsem průběžně informoval o dílčích výsledcích ankety, do níž se zapojilo téměř dvacet sběratelů. Všem opět upřímně děkuji za pochopení a ochotu s níž i opakovaně zaslali poznatky, reprodukce známek i kritické připomínky. Bez jejich spolupráce by níže uvedený souhrn nemohl vzniknout.

V dvoudílném souhrnu jsou všechny získané a hlavně na známkách ověřené údaje o chybějících otvorech, nikoliv však o nedostatečně vyražených nebo jen vychýlených

V několika málo případech se nepodařilo sjednotit poznatky v kterých svislých nebo vodorovných řadách otvor chybí. Proto je u některých uvedeno více možností než jedna, protože je zcela možné, že chybějící otvor mohl na stejném místě chybět u více perforačních listů.

Hodně chybějících údajů se týká deskových označení, zejména u známek emise Holubice. Je to však pochopitelné, protože u řady hodnot se dosud nepodařilo zrekonstruovat všechny tiskové desky, zvláště pak zhotovené galvanoplastickou technologií.

Kvalita obrázků není vynikající. Důvodem jejich uveřejnění bylo umožnit sběratelům rychlejší identifikaci chybějícího otvoru pouhým přiložením nalezené známky k obrázku a tím zabránit omylu při počítání otvorů. Dodávám, že ve většině případů jsem neměl k dispozici originály známek, ale pouze jejich černobílé nebo barevné reprodukce nejrůznějších kvalit. Vícenásobná reprodukce obrázku xeroxem rozhodně jeho kvalitu nezlepšila.

Závěrem bych rád požádal o laskavost. Neváhejte prosím a pošlete mi obrázky nových náleží chybějících otvorů (včetně na hodnotách známek v souhrnu neuvedených), nové poznatky k řadám známkových polí a zejména pak k označení tiskových desek. Všechny poznatky uveřejním v naše zpravodaji.

Podle poznatků řady spolupracovníků zpracoval J. Chvalovský v V/2007.

Osv. republika a Holubice – chybějící otvory ve vodorovných řadách zoubkování HZ 14

1. otvor nahoře a dole – řada známkových polí: 7 až 97

Osv. republika: 40 II,
60, TD 8

1. otvor nahoře a dole – řada známkových polí: 1 až 91

Holubice: 10 oliv.
25 II

3. otvor nahoře a dole – řada známkových polí: 1 až 91 nebo 3 až 93

Osv. republika: 50 zel., TD ? s VM
60, TD 7

Holubice: 10 oliv.
20 II

4. otvor nahoře a dole – řada známkových polí: 7 až 97

Osv. republika: 50 zel., TD 1
60, TD 15
100

Holubice: 20 II

6. otvor nahoře a dole – řada známkových polí: 5 až 95, nebo 8 až 98

Osv. republika: 30
40 II, TD 7
50 zel., TD 1
100

Holubice: 5 m., TD 13
5 f., TD 5
10 oliv
20II
30

7. otvor nahoře a dole – řada známkových polí: 7 až 97 nebo 8 až 98

Osv. republika: 100

Holubice: 10 oliv.
20 II

8. otvor nahoře a dole – řada známkových polí: 3 až 93

Holubice: 20 II

9. otvor nahoře a dole – řada známkových polí: 10 až 100

Osv. republika: 40 II, TD 2

Holubice: 20 II, TD 10-26
25 I
30

10. otvor nahoře a dole – řada známkových polí: 6 až 96

Osv. republika: 60, TD 3

Holubice: 10 oliv.
30

11. otvor nahoře a dole – řada známkových polí ....

Holubice: 5 fialová, TD 4
10 oliv.
25 II

12. otvor nahoře a dole – řada známkových polí: 7 až 97

Osv. republika: 30
50 zel., TD ? s VM

Holubice: 20 II

14. otvor nahoře a dole – řada známkových polí: 9 až 99

Osv. republika: 50 zel., TD 3 a TD 8

Holubice: 10 oliv.

OR 40 – typ II ZP 60 – 9. var. retuše lipových listů.

Tato retuš se nachází na TD 9,10 a 11, které jsou zoubkovány HZ 14 a také na obou tiskových deskách tete-beche s ŘZ 13 ¼. Jen bych chtěl připomenout, že ve Specializované příručce pro sběratele známek a celistvosti OR (vyobrazení na straně 51) ani ve Vnitřní studii pro TB není tato retuš příliš zdařilá. (Vykreslení spodního opravovaného listu ve vrcholovém trojlístku neodpovídá zobrazení na známce a otevření opravovaného listu s horním lístkem směrem k číslici je rovněž odlišné).

Měl jsem možnost při studiu OR 40 nahlédnout do většího množství zapůjčeného známkového materiálu, kde byla také známka druhého typu ze 60. ZP s ŘZ 13 ¼ označena poznámkou – varianta 9. Tato známka neměla žádný znak popsany ve Vnitřní studii pro tete-beche, měla datum poštovního použití 30.XII.21. To odpovídalo v té době vydání známek TB, ale nevykazovala žádný známý rozlišovací znak kteréhokoliv 60.známkového pole z obou TD. Při podrobnější prohlídce jsem našel jiný znak, který nebyl ve Studii uveden. Před písmenem P v POŠTA byla před spodní částí P mírně rozšířena bílá rámová linka. Po vyloučení, že by se mohlo jednat eventuelně o některou novou TD, jsem prostudoval 60.ZP na černotiskové kopii devadesátikusového archu tete-beche TD 1. Výsledkem bylo zjištění, že rozšířená rámová linka se vyskytuje na prvním oddílu této tiskové desky. Prohlídkou většího počtu známek OR 40 s ŘZ 13 ¼ jsem se ubezpečil, že tento nový rozlišovací znak se nachází na všech známkách TD 1-1/60 a proto je vhodnější pro určení tohoto ZP. Dalším pomocným znakem může být částečné zeslabení orámování v místě spodní části pravé číslice. Na tomto ZP se mohou nacházet i další znaky, ale ty nejsou trvalého charakteru, proto je nelze použít. Jako příklad uvádím výřez místa s rozšířenou rámovou linkou bez skvrny v bílé rámové lince a se skvrnou v bílé rámové lince.

bez skvrny v rámové lince

se skvrnou v rámové lince

zeslabení pravého rámu
pod spodní částí nuly

Shora uvedené spolehlivé rozpoznávací znaky jsou platné pro TD 1-1/60.

Ve Vnitřní studii pro TB jsou dobře stanoveny trvalé rozpoznávací znaky ZP 60 u TD 1-3/60 a 2-3/60. U TD 1-3/60 je to obloukovitá skvrna v rameni pravé ruky a u TD 2-3/60 skvrnka na levé spodní části pravého stínu levé nuly.

U TD 2-1/60 je možno považovat za stálý rozlišovací znak nepatrné zeslabení pravého rámu u horní části pravé hodnotové číslice. Pozorní sběratelé jistě poznají, že lze toto pole také snadněji určit podle dobře čitelných bodů v dlani pravé ruky.

Je v ní téměř vždy dobře vykresleno všech 5 bodů, bílá rámová linka před P v POŠTA není rozšířena a body jsou výraznější. Na TD 1-1/60 s rozšířenou bílou linkou před P v POŠTA nejsou vždy v pravé dlani vykresleny všechny body a když jsou, tak bývají mnohem méně výrazné - jak je patrné na následujícím vyobrazení.

zeslabený pravý rám TD 2-1/60
u horní části hodnotové číslice

TD 2-1/60

TD 1-1/60
body v pravé dlani

Při použití těchto pomocných znaků lze tedy spolehlivě odlišit všechna čtyři ZP na TD tete-beche. Varianta retuše lip. listů č. 9 se na jiných TD s ŘZ 13 ¾ nevyskytuje.

Panu Chvalovskému srdečně děkuji za zapůjčení známkového materiálu ke studiu tohoto ZP.

Hroch Frant.

Osv. republika 50 h zelená **označení tiskových desek 19 až 22**

Ve Specializované příručce pro sběratele známek a celistvostí Osv. republika, vydané v roce 2000, jsou na straně 67 tři obrázky rohových známek s oběma okraji, tedy jediné důkazy o existenci TD bez ochranných rámu vyrobených galvanoplastickou technologií podle matrice zhotovené podle 2. negativu. Původní součástí matrice byly ochranné rámy a barevné plošky u počítadel pod ZP 91 a ZP 100, což dokazují později zhotovené desky.

Podle údajů uvedených ve studiích Zd. Chvosty byly bez ochranných rámu zhotoveny celkem čtyři stokusové desky u kterých byly z neznámých důvodů před tiskem známek odstraněny jak ochranné rámy tak i zmíněné barevné plošky. Protože se na jednotlivých známkových polích všech těchto desek nachází shodné vady černotiskové sestavy, vady 2. negativu a vady matrice, je identifikace jednotlivých desek obtížná.

Ve sbírce jsem měl jeden kompletní přepážkový arch bez ochranných rámu a dále spodní dvacetiblok s počítadly. Později jsem získal asi 30 rohových známek, opět bez rámu a barevných plošek, všechny s poštovním razítkem Malenovice XII/23. Protože se všechny zmíněné známky na první pohled zdály být totožné, resp. pocházející ze stejné desky, nevěnoval jsem jim z počátku pozornost. Až teprve při studiu nerovností v perforačních řadách jsem zjistil odlišné vady tisku a odchylky v kresbě některých počítadel. Podle nich a částečně i podle odchylek v perforacích je bylo možné roztrdit do čtyř skupin a tak pro potřeby sběratelů určit pravděpodobné pořadí výroby TD 19 až 22. Ale pouze u TD 19 lze správně (podle PA) přiřadit známky pocházející ze ZP 91 a ZP 100.

Na všech známkách pocházejících ze známkového pole 91 se nachází známá vada černotiskové sestavy (obr. 1) a nevýrazná vada matrice (obr. 2). Na známkách pocházejících ze ZP 100 je postupně rozšířený horní rám, což je rovněž známá vada černotiskové sestavy. Všechny poznatky byly zjištěny mimo jiné také na kompletním stokusovém přepážkovém archu se zelenou dělicí linkou. Kromě těchto se na některých známkách nachází ještě následující vady, vzniklé až během tisku známek.

TD 19 – určení bylo provedeno podle dvacetibloku známek na němž je 15 mm od spodního okraje známek pod počítadly 5.- a 10.- vodorovná 3 mm silná zelená dělicí linka (obr. 3). Dělicí linky byly ve čtyřdeskové tiskové formě umístěny pod levou horní desku.

Krček číslice počítadla 5.- je rovný, pomlka postupně zesílena .

Na známce nacházející se na ZP 100, ani v počítadle pod ní, nebyly nalezeny žádné odchylky

TD 20 – krček počítadla 5.- je prohnutý a pomlka postupně zesílena.

TD 21 – vnější oblouček počítadla 5.- je mírně prohnutý, pomlka v pravé dolní části zeslabena . V obraze známky je skvrnka v levé bílé rámové lince proti prstům pravé ruky (obr. 5) a přerušovaná prvá ozdoba rukávu pravé ruky.

TD 22 – krček počítadla 5.- je rovný, pomlka postupně zesílena. V kresbě známky je bílá skvrnka vpravo nad pravou nulou (obr. 6)

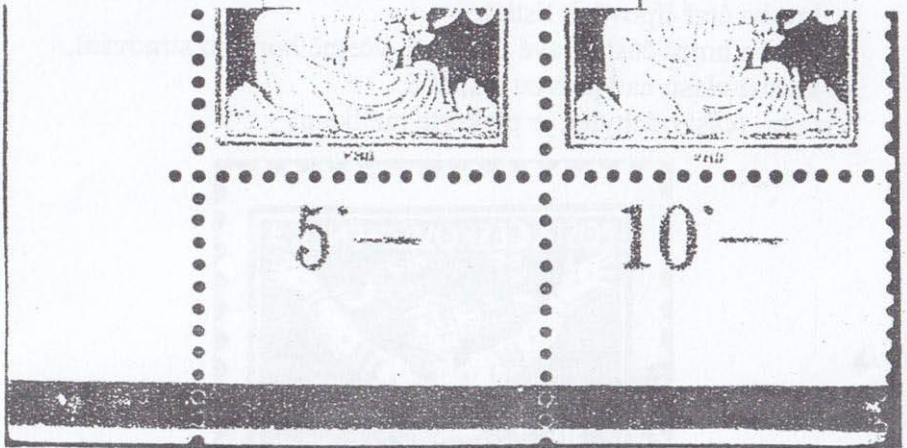
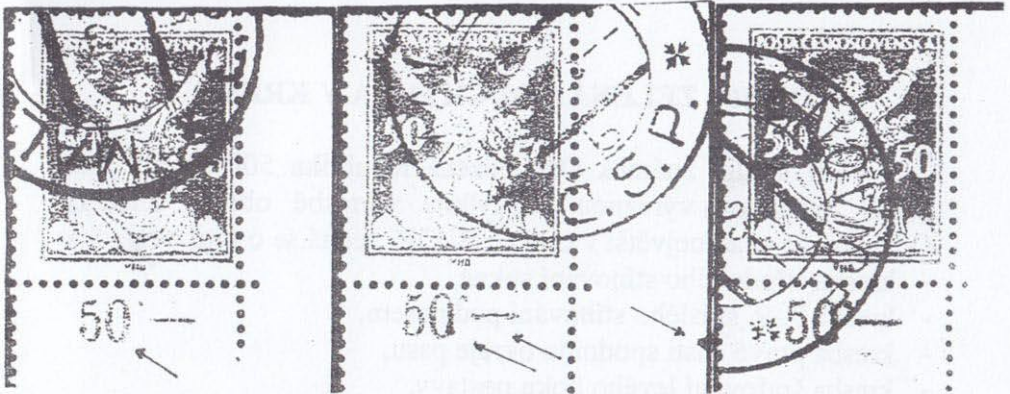
TD ? - v počítadle 50.- je větší nula. V písmenu E ve VEN je střední rameno výrazně zkráceno (obr. 7).

TD ? - v počítadle 50.- je na pravé straně nuly skvrnka, pomlka je ve střední části zeslabena. V širším pravém nepotištěném okraji je otvor po nápichu.

TD ? - bez odchylek.

Dodávám, že uvedené odchylky byly zjištěny ve všech případech na více jak jednom exempláři známky. Uvítám všechny další poznatky podle nichž by bylo možné upřesnit pořadí výroby desek.

J. Chvalovský

1

2

5

6

7

OR 50h ZELENÁ – ODCHYLKA V KRESBĚ

Při studiu známek Osvobozená republika 50h zelená jsem našel známky s výraznou odchylkou v kresbě obrazu známky. Odchylka je snad největší v celé emisi OR. Jedná se o tyto odchylky:

- kresba středového stínování sukně,
- kresba 5.-9. svislého stínování pod pasem,
- kresba pravé části spodního okraje pasu,
- kresba šrafování levého boku postavy,
- kresba čtyř lípových lístků,
- kresba horní části pravé číslice 5, včetně horního stínování,
- kresba vlasů nad pravou číslicí 5.

Viz obr. (část odchylek je překryta razítkem)

Odchylku jsem našel na ZP 89 z třetího období tisku (vada matrice = barevné skvrny v OV nápisu), tedy na některé TD v pořadí výroby na 19.-38. místě.

Celkem jsem prohlédl asi 200 ks známek ze ZP 89, z toho mám 5 známek s těmito odchylkami, z toho 1x v dvoupásce.

Ojedinělost nálezů nasvědčuje, že odchylka vznikla pouze na jedné TD. Původní vadu jsem neobjevil.

Proč nebyla tato poměrně výrazná odchylka v kresbě objevena? Většina specialistů postupuje při prohlížení obrazu známky systémem: horní rám, pravý rám, spodní rám, levý rám, nápis, ... Zde zjistí vadu matrice (barevné skvrny v písmenech „OV“ nápisu a známku určí na 89 ZP. Poté se podívá na kresbu krku postavy, zda není retušovaná a dále nepokračuje, protože další odlišnosti v kresbě nepředpokládá.

Je pravděpodobné, že některý ze sběratelů vlastní pravý spodní rohový čtyřblok s touto odchylkou v obraze známky a současně s deskovou značkou, čímž by bylo možné určit tiskovou desku, na které se známka s těmito odchylkami nachází.

Možný předpoklad 1): jedná se o retuš barevné skvrny (dorytí jednotlivých částí kresby), provedenou před zahájením tisku na některé z TD v pořadí výroby na 19.-38. místě.

Možný předpoklad 2): jedná se odchylku, která vznikla v procesu přenosu obrazu známky z matrice na jednu z TD (resp. že jedna TD nebyla dokonale chemicky upravena), čímž došlo k nedokonalému přenosu obrazu známky (u leptaných TD bychom to označili za nedokonalé proleptání). Při dorytí (retuši) jednotlivých částí kresby do předpokládané barevné skvrny by některé detaily kresby nemohly být vyryty tak dokonale, jako je původní kresba, např. barevné skvrny v lípových lístcích.

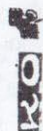
Osobně bych byl rád, kdyby tato odchylka byla retuší. Nedovolím si však tak rezolutní postoj, jako pan Chudoba v případě OR 60h modrá, zveřejněné v čísle 65/2007 zpravodaje. Přesto bych rád uvítal názory členů naší společnosti a to osobně, nebo na stránkách zpravodaje.

Zdeněk RÁKOSNÍK
Víta Nejedlého 73
682,01 VYŠKOV

Doplatní 1919-1920

Nové poznatky u hodnoty 400h

TD2 ZP 3 u části nákladu mezi pravým horním rohem
a pravým rámem šikmo čárka.

ZP 6 v levém okraji tečka nad O.

ZP16 tvary písmen MUCHA.

MUCHA

ZP62 vedle levého dolního rohu tečka.

ZP68 u části nákladu O v PO nahoře spojeno
s rámcem.

ZP71 u části nákladu v 1. spirále vlevo
přerušena 1. barevná linka.

ZP79 u části nákladu pod pravou střední
snítkou bod až bílá skvrnka.

ZP88 v levém okraji tečka mezi SK.

ZP94 před O v PO dole bod.
U části nákladu 1. list levé horní snítky
vlevo přerušen.

ZP96 do T v IT zářez shora.
U části nákladu O v KO se zářezem
uvnitř shora.

ITC

ZP98 u části nákladu pravé rameno T v TI
zahnuté nahoru.

Výskyt uvedených vad potvrzuje: Ryvola, Moravec.

Opravy u dopltní 250h oranžové

Na 1.desce je na 4.známkovém poli opravena v levé horní snítce větvička nahoře a mezi listy,4.a 5.list a stopky 2.- 4.listu.

ZP4

ZP5

Další změna která má charakter opravy je na 9.známkovém poli,kde jsou písmena SL ve SLOV podstatně změněna.

ZP9

ZP10

Charakter opravy má také změna kresby levé střední snítky na 29.známkovém poli,kde je deformován 4.list,obrys snítky a pozadí štítku.

ZP29

ZP30

Zdeněk Ryvola

Nález falešného razítka Královské Vinohrady 1 s měnitelným datem

Při prohlídce materiálu u obchodníka jsem objevil razítko, které mne na první pohled zaujalo, protože nemělo hodinový údaj. Známku s razítkem jsem si tedy koupil s tím, že budu mít malou zajímavost. Při zařazování mne velice překvapilo, že razítko se stejným rozlišovacím znakem 4a, typu ČSP již mám. Toto razítko však bylo úplně jiné kresby. Po podrobnějším studiu jsem zjistil, že jsem koupil známku s prokazatelně falešným razítkem. Píši zde tento článek proto, že falešné razítko má přenastavitelné datum, a proto je možné s ním falšovat dopisy i z knižtiskového období. Toto razítko je vysoce nebezpečné, protože lze měnit jednotlivé datumy.

Co mne vedlo k závěru, že razítko je falešné. Pošta Královské Vinohrady 1 se v roce 1922 přejmenovala na poštu Praha 31. Podle Votočkovy monografie byly razítka typu ČSP používána od roku 1920 do roku 1930. Pravé razítko bylo potom vyměněno typem s hvězdičkami se shodným rozlišovacím znakem. Razítka na padělcích jsou s datem z roku 1937-8. Není mi známo, že by nějaká pošta v ČSR používala v jeden okamžik dvě razítka se shodným rozlišovacím znakem.

Pravé razítko uvedené na obrázku 1 má základnu K na úrovni dolní příčky datumového můstku. Falešné razítko na obrázku 2 má základnu K na úrovni datumu. Zcela jiná je kresba nápisu Král. Vinohrady 1 a tvar rozlišovacího znaku 4a.

Chudoba J.

Obr. 1 originál

Obr. 2 padělek